

**Przedmiotowy system oceniania z języka polskiego
w Salezjańskim Liceum Ogólnokształcącym
im. Henryka Sienkiewicza**

Cele oceniania osiągnięć uczniów na lekcjach języka polskiego:

Celem oceniania jest gromadzenie informacji na temat postępów ucznia w zakresie:

- znajomości dziedzictwa literackiego i kulturowego
- rozumienia tradycji narodowej i europejskiej oraz rozpoznawania jej obecności we współczesnej literaturze
- interpretacji dzieł literackich w różnych kontekstach
- rozpoznawania i hierarchizowania wartości w omawianych dziełach literatury
- orientacji w zjawiskach artystycznych we współczesnej kulturze i ich wartościowaniu.

Wymagania edukacyjne z języka polskiego

Ucznia obowiązuje:

- opanowanie wiadomości i umiejętności wskazanych w wymaganiach edukacyjnych z języka polskiego na poziomie podstawowym lub rozszerzonym
- znajomość zagadnień historycznoliterackich oraz problemów związanych z omawianymi tekstami literackimi; mogą one być opracowane przez ucznia na różnym poziomie odpowiadającym określonej ocenie
- znajomość pojęć z zakresu teorii literatury, filozofii, sztuki, pomocnych przy interpretacji tekstów literackich, wskazanych w opisie wymagań
- znajomość lektur przewidzianych w programie nauczania

Ocenie podlegają:

a) **wiedza merytoryczna** (przede wszystkim wiadomości wynikające ze znajomości lektur obowiązkowych, a także znajomość pojęć i definicji z historii i teorii literatury oraz nauki o języku)

b) **umiejętności**

c) **postawa ucznia:** stopień zaangażowania w proces kształcenia – aktywność przejawiająca się zgłaszaniem i udzielaniem odpowiedzi, aktywne słuchanie, sporządzanie notatek, posiadanie na lekcjach podręcznika lub lektury – obowiązkowo; wykonywanie poleceń i uczestnictwo w pracach zespołów, systematyczne wykonywanie zadań domowych, gotowość do wykonywania zadań dodatkowych, udział w konkursach przedmiotowych, olimpiadach itp.), frekwencja.

FORMY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

1. Różnego typu testy pisemne (sprawdziany wiadomości i umiejętności, testy sprawdzające umiejętność czytania ze zrozumieniem tekstów literackich i nieliterackich, nie muszą być wcześniej zapowiedziane, testy sprawdzające znajomość lektur).

2. Wypracowania i inne prace pisemne: krótko-, średnio- i długoterminowe (np. rozprawki, wypowiedzi interpretacyjne, notatki, krótkie odpowiedzi)
3. Wypowiedzi ustne (odpowiedź na pytania nauczyciela, referowanie zagadnień, udział w dyskusji, spontaniczne zabieranie głosu, wypowiedzi ustne typu maturalnego).
4. Recytacja utworów literackich.
5. Praca w grupie - zasady oceniania pracy grupowej nauczyciel określa przed wykonaniem zadania; ocenę może otrzymać osoba referująca efekty działań grupy (wybrana przez jej członków lub wskazana przez nauczyciela – tzw. lider) bądź też cała grupa (każdy wg przydzielonej funkcji); udział w dyskusji (waga argumentów, etyka i kultura wypowiedzi, dokumentowanie tez)
6. Inne sposoby, np.:
 - referaty
 - prezentacje wyszukanych i opracowanych materiałów źródłowych
 - udział w przedstawieniach teatralnych organizowanych na terenie szkoły
 - prace nadobowiązkowe ustalone z nauczycielem, np. projekt, informacje na szkolnej stronie internetowej, gazetka, audycja, film, prezentacja w PowerPoincie, ankieta, reportaż, wywiad itp.
7. Prezentacja przez ucznia szczególnych umiejętności i zainteresowań wykraczających poza program nauczania danego przedmiotu.
8. Kreatywny udział w olimpiadach i konkursach przedmiotowych
9. Przygotowanie ucznia do lekcji (zeszyt z samodzielnymi notatkami, podręcznik, tekst lektury)

CZĘSTOTLIWOŚĆ SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ

1. Pisemne sprawdziany wiadomości i umiejętności:

- 1 godzinne lub 2 godzinne sprawdziany wiadomości na zakończenie działu programowego lub jego części dotyczące problematyki omówionych tekstów literackich, wiedzy o epoce, wiedzy o języku i z poetyki.

- kartkówki z 1-3 ostatnich jednostek tematycznych. Kartkówka nie może trwać dłużej niż 20 min; bez zapowiedzi obejmuje materiał bieżący – 3 ostatnie tematy (jeśli jeden temat został zrealizowany na dwóch godzinach lekcyjnych, wówczas kartkówka obejmuje cztery tematy wstecz). Z zapowiedzią – materiał ustalony przez nauczyciela, co najmniej z tygodniowym wyprzedzeniem (kartkówka z treści lektury nie musi być zapowiedziana).

2. Prace pisemne, zarówno klasowe, jak i domowe - co najmniej dwie w semestrze. Praca pisemna to wypracowanie będące dłuższą samodzielną wypowiedzią o różnym charakterze, np. rozprawka, esej, wypowiedź interpretacyjna, interpretacja porównawcza; przedmiotem rozważań może być utwór liryczny, fragment tekstu jako klucz do odczytania utworu, sposób ujęcia tego samego motywu, tematu w utworach)

3. Testy czytania ze zrozumieniem.

OCENIANIE FORM AKTYWNOŚCI UCZNIĄ

1. Ocena ze sprawdzianu składa się z:

- informacji o liczbie punktów uzyskanych za każde zadanie i za całą pracę klasową
- stopnia szkolnego
- komentarza ustnego lub pisemnego do stopnia; wskazanie sukcesów, braków oraz wskazówki do dalszej pracy.

Oceny ze sprawdzianów ocenionych w późniejszym terminie mogą być wstawione jedynie za zgodą ucznia. Sprawdzone prace uczniowie otrzymują do wglądu na lekcji, a rodzice na zebraniach lub w innym umówionym wcześniej z nauczycielem terminie. Każda uzyskana ocena może być poddana umotywowaniu przez nauczyciela w ciągu tygodnia od jej otrzymania.

Prace klasowe zapowiadane są uczniom z co najmniej tygodniowym uprzedzeniem (wpis do dziennika). W przypadku absencji nauczyciela zapowiedziana praca klasowa odbywa się na pierwszej lekcji po przyjsciu ze zwolnienia.

Ocenią pracę klasową uczniowie otrzymują w czasie nie dłuższym niż 21 dni robocze od jej napisania.

Uczeń nieobecny (nieobecność usprawiedliwiona) na zapowiedzianym sprawdzianie jest zobowiązany do zaliczenia tego sprawdzianu w terminie wyznaczonym przez nauczyciela; nieprzystąpienie do sprawdzianu skutkuje oceną niedostateczną. Umyślna nieobecność na lekcji, na której był przeprowadzony sprawdzian, powoduje wystawienie uczniowi oceny niedostatecznej. Uczeń, któremu udowodniono ściąganie na sprawdzianie otrzymuje ocenę niedostateczną. Jest to ocena ostateczna.

Sprawdzone prace uczniowie otrzymują do wglądu na lekcji, a rodzice na zebraniach lub w innym umówionym wcześniej z nauczycielem terminie. Prace klasowe nauczyciel przechowuje w szkole przez jeden rok. Każda uzyskana ocena może być poddana umotywowaniu przez nauczyciela w ciągu tygodnia od jej otrzymania.

2. Ocena z kartkówki najczęściej składa się z:

- liczby punktów za rozwiązanie zadań
- stopnia szkolnego

3. Uczeń otrzymuje z pracy pisemnej (sprawdziany, testy, kartkówki) ocenę:

NIEDOSTATECZNA (1)	NIEDOSTATECZNA (1+)	+	_____
0%-35%	36%-40%		
DOPUSZCZAJĄCA – (2-)	DOPUSZCZAJACA (2)		DOPUSZCZAJACA+ (2+)
41% - 45%	46% -55%		56% - 60%
DOSTATECZNA – (3-)	DOSTATECZNA (3)		DOSTATECZNA + (3+)
61% - 65%	66% - 70%		71%-75%
DOBRY- (4-)	DOBRY (4)		DOBRY+ (4+)
76% -77%	78% - 84%		85% - 90%
BARDZO DOBRY- (5-)	BARDZO DOBRY (5)		BARDZO DOBRY + (5+)
91% - 96%	97% - 98%		99%
-----	CELUJĄCY (6)		_____
-----	100%		-----

4. Prace pisemne, tzw. wypracowania mogą być oceniane zgodnie z kryteriami sprawdzania prac pisemnych maturalnych bądź zgodnie z kryteriami uwzględnionymi w dalszej części tego dokumentu.

Przy ocenianiu prac pisemnych należy zwrócić uwagę na estetykę, niedopuszczalne jest (ze względów wychowawczych), by pojawiały się w nich skreślenia lub by były zapisane na kartkach wyrwanych z zeszytu. Czytelność pisma może wpłynąć na obniżenie oceny do niedostatecznej włącznie. W wyjątkowych sytuacjach nauczyciel może odmówić oceny pracy.

Pisemne prace domowe uczeń zobowiązany jest oddać w ustalonym terminie. Nieoddanie pracy skutkuje oceną niedostateczną.

Pisemne prace domowe („wypracowania”) uczniowie wykonują na kartkach formatu A4, opatrzonych imieniem i nazwiskiem oraz tematem pracy. Nauczyciel może żądać przesłania prac drogą elektroniczną. Po sprawdzeniu i przedstawieniu ich uczniom są one przechowywane w szkole przez nauczyciela. Mają do nich wgląd rodzice.

5. Ocenie podlegają notatki prowadzone samodzielnie. Najważniejsze kryteria to:

- systematyczność (wszystkie tematy odnotowane)
- rzetelność (zawierają informacje podane na lekcji lub w zalecanym fragmencie podręcznika lub opracowania).

Niewywiązanie się z tych dwóch obowiązków skutkuje oceną niedostateczną.

Ekspozycja treści najważniejszych (może być forma konspektu), selekcjonowanie poznanego materiału, konkretność i jasność zapisu powodują wystawienie uczniowi wysokiej oceny.

6. Pełną ocenę za aktywność można wystawić uczniowi, który na lekcji poświęconej nowemu tematowi potrafi wzbogacić treść lekcji o informacje uzupełniające, wziąć udział w dyskusji, prezentując przemyślane i uzasadnione stanowisko, wskazać kierunek interpretacyjny właściwy danemu utworowi.

Wypowiedzi trafne, lecz niepełne, można odnotowywać poprzez „plusy”, które po osiągnięciu określonej liczby (np. pięć) zamienione są na ocenę *bardzo dobrą*.

Wypowiedzi odtwórcze (powtarzanie zdania nauczyciela, przedmówcy, podręcznika) należy pomijać przy ocenianiu.

7. W przypadku stwierdzenia całkowitego braku uczestnictwa w lekcji (zagadnięty uczeń nie wie, o czym mowa na lekcji, nie wykonuje poleceń itp.) możliwe jest wystawienie oceny niedostatecznej.

8. Zasady oceniania wypowiedzi ustnych:

Odpowiedź ustna – to niezapowiedziane sprawdzenie umiejętności komponowania wypowiedzi ustnej (wysławiania się) uczniów, wnioskowania oraz ich wiedzy merytorycznej. Swym zakresem odpowiedź ta obejmuje materiał trzech ostatnich tematów (jeśli jeden temat został zrealizowany na dwóch godzinach lekcyjnych, wówczas odpowiedź obejmuje cztery tematy wstecz, trwa 5–10 minut).

Nauczyciel ocenia wiedzę ucznia, jego sposób wysławiania się, tj. słownictwo, umiejętność konstruowania zdań i dłuższych wypowiedzi, także dykcję.

Uczeń może być wywołany do odpowiedzi kilkakrotnie w ciągu jednego semestru.

kryteria oceny wypowiedzi ustnej	poziom podstawowy (dopuszczający i dostateczny)	poziom ponadpodstawowy (dobry i bardzo dobry)
sposób realizacji tematu	<ul style="list-style-type: none"> - trafny dobór materiału rzeczowego, - znajomość, zrozumienie i na ogół poprawna interpretacja tekstów, - wykazanie się zrozumieniem tematu, - podjęcie częściowo udanej argumentacji, - poprawne odtwarzanie interpretacji, sądów, opinii, - formułowanie na ogół poprawnych wniosków 	<ul style="list-style-type: none"> - znajomość, zrozumienie i wnikliwa interpretacja materiału rzeczowego, - wykorzystanie kontekstów, - wykorzystanie w funkcji argumentacyjnej trafnie dobranego materiału (umiejętność jego selekcjonowania), - prezentowanie zagadnień w ścisłym związku z tematem, - trafny dobór argumentów, ich hierarchizacja, - formułowanie wniosków, sądów i opinii, wartościowanie, uogólnianie i syntetyzowanie, - funkcjonalne wykorzystanie materiałów pomocniczych

		(w przypadku wcześniej przygotowanej prezentacji),
kompozycja wypowiedzi	wypowiedź na ogół uporządkowana i spójna (dopuszczalne zachwiania logicznego ciągu lub proporcji poszczególnych części wypowiedzi),	- wypowiedź zorganizowana, tzn. z wyraźnym punktem wyjścia, uporządkowaną argumentacją i logicznym wnioskiem (zakończeniem), - wypowiedź spójna, o właściwych proporcjach, - umiejętne gospodarowanie czasem (w przypadku wcześniej przygotowanej prezentacji),
język	- przestrzeganie zasad poprawności właściwych dla języka mówionego w zakresie ortofonii (wymowy), fleksji, leksyki, frazeologii, składni (dopuszczalne usterki językowe), - posługiwanie się stylem komunikatywnym, stosownym do sytuacji oraz wystarczającym słownictwem	-przestrzeganie zasad poprawności właściwych dla języka mówionego w zakresie ortofonii (wymowy), fleksji, leksyki, frazeologii, składni, - posługiwanie się stylem komunikatywnym, stosownym do sytuacji oraz bogatym słownictwem, - swobodnie stosowanie specjalistycznej terminologii, - przestrzeganie etykiety językowej

9. Test znajomości treści lektury ma przeciwdziałać zaznajamianiu się z utworem z rozlicznych opracowań i streszczeń. Dlatego pytania powinny być skonstruowane tak, by odpowiedź na nie dotyczyła zagadnień istotnych, zauważalnych przy lekturze utworu.

10. Ocena dyktanda:

praca bezbłędna – celujący

praca zawierająca 1 błąd I stopnia – bdb

praca zawierająca 2-3 błędy I stopnia – db

praca zawierająca 4 błędy I stopnia – dst

praca zawierająca 5 błędów I stopnia – dop

praca zawierająca 6 błędów I stopnia i więcej - ndst

błąd ort. I st. = 2 błędy ort. drugorzędne = 4 błędy interpunkcyjne

11. W stosunku do ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi obniża się wymagania w następujący sposób:

- uczniowie mający opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej zawierającą informację o dysgrafii lub dysleksji nie otrzymują oceny z dyktanda;
- przy ocenie wypowiedzi pisemnych ww. uczniów nauczyciel bierze pod uwagę przede wszystkim wartość merytoryczną wypowiedzi oraz jej formę językową;-
- przy ocenie wypowiedzi pisemnych uczniów posiadających opinię poradni o dysgrafii nie bierze się pod uwagę czytelności i estetyki pisma;

Szczegółowe wymagania na poszczególne oceny:

Na ocenę dopuszczającą uczeń potrafi:

Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji

Czytanie i słuchanie:

- Odtworzyć informacje sformułowane wprost
- Odczytać sens fragmentów (zdań, grupy zdań, akapitów)
- Wyodrębnić główną myśl całego tekstu
- Wskazać w tekście retorycznym najważniejsze środki językowe służące przekonywaniu

Samokształcenie i docieranie do informacji:

- Wybrać podstawowe teksty literackie służące realizacji zadanego tematu, posługując się wybranym źródłem informacji
- Podjąć próbę znalezienia literatury przedmiotu służącej realizacji zadanego tematu

Świadomość językowa:

- Wymienić nadawcę, odbiorcę i komunikat jako trzy najważniejsze elementy aktu komunikacji językowej
- Odróżnić od siebie teksty pełniące funkcję informatywną, impresywną i ekspresywną
- Objaśnić istotę znaku
- Posługiwać się pojęciem archaizm
- Objaśnić istotę związku frazeologicznego
- Odróżnić od siebie synonimy, homonimy i antonimy
- Posługiwać się pojęciem styl

Analiza i interpretacja tekstów kultury

Wstępne rozpoznanie i analiza:

- Przyporządkować epoce nazwiska pisarzy wskazanych w Podstawie programowej oraz wymienić ich dzieła
- Przyporządkować autorowi tytuły i głównych bohaterów utworów literackich wskazanych w Podstawie programowej
- Określić tematykę utworów literackich wskazanych w Podstawie programowej
- Odróżnić od siebie tekst liryczny, epicki, dramatyczny
- Posługiwać się pojęciami: podmiot liryczny, adresat liryczny, narrator, dialog, monolog
- Wskazać podstawowe cechy najważniejszych dla omawianych epok gatunków literackich: tragedia, hymn, pieśń, tren, komedia, sonet, satyra, powieść epistolarna
- Nazwać najważniejsze prądy umysłowe, filozoficzne i artystyczne omawianych epok (teocentryzm, humanizm, sarmatyzm, poezja metafizyczna, klasycyzm, racjonalizm, sentymentalizm) oraz wskazać ich cechy
- Wskazać w dziełach literackich zalecanych przez Podstawę programową realizację wymienionych wyżej prądów
- Streścić główne wątki utworów epickich i dramatycznych wskazanych w Podstawie programowej
- Scharakteryzować głównych bohaterów literackich utworów epickich i dramatycznych wskazanych w Podstawie programowej

- Rozpoznać najważniejsze środki i zabiegi stylistyczne w utworach literackich omawianych epok (epitet, metafora, porównanie, apostrofa, pytanie retoryczne)
- Zanalizować utwory wskazane w Podstawie programowej, uwzględniając najważniejsze kategorie opisu (podmiot / adresat liryczny, narrator, świat przedstawiony)

Interpretacja i wartościowanie:

- Określić przybliżone ramy chronologiczne antyku, średniowiecza, renesansu, baroku, oświecenia i preromantyzmu
- Objąsnić znaczenie nazw epok literackich: antyk, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie, preromantyzm
- Odczytać znaczenie podstawowych symboli w dziełach literackich wskazanych w Podstawie programowej

Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych:

- Posługiwać się komunikatywnym językiem w mowie i w piśmie
- Wypowiadać się w mowie i w piśmie na zadany temat, w sposób świadczący o co najmniej częściowym zrozumieniu tematu
- Odnieść się w wypowiedzi do tekstów literackich
- Podjąć próbę skomponowania wypowiedzi składającej się ze wstępu, rozwinięcia i zakończenia
- Samodzielnie prowadzić zeszyt przedmiotowy
- Zrealizować przynajmniej połowę obowiązkowych zadań przewidzianych przez nauczyciela

Dopuszczalne: konieczność pomocy ze strony nauczyciela podczas realizacji zadań, ubogi komentarz, stereotypowość sądów, streszczanie utworu zamiast analizy i interpretacji, drobne błędy rzeczowe, błędy kompozycyjne (np. brak proporcji między poszczególnymi elementami pracy, brak logicznej spójności tekstu, brak wstępu lub zakończenia), błędy stylistyczne, składniowe, frazeologiczne, fleksyjne, interpunkcyjne i ortograficzne.

Na ocenę dostateczną uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, a ponadto:

Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji

Czytanie i słuchanie:

- Określić funkcję środków językowych w tekście retorycznym
- Rozpoznać ironię w tekście
- Sformułować tezę tekstu bądź fragmentu tekstu
- Podać argumenty na rzecz tezy
- Odróżnić argumenty od przykładów oraz tezę od hipotezy
- Rozpoznać relacje kompozycyjne między poszczególnymi fragmentami (akapitami) tekstu
- Oddzielić informacje od opinii
- Wskazać przyczyny i skutki

Samokształcenie i docieranie do informacji:

- Wyszukać podstawowe pozycje z literatury przedmiotu służącej realizacji zadanego tematu
- Samodzielnie korzystać ze słowników i leksykonów

Świadomość językowa:

- Rozpoznać w tekście sześć elementów aktu komunikacji językowej
- Określić dominującą w tekście funkcję wypowiedzi
- Objaśnić, na czym polega specyfika budowy języka jako systemu znaków
- Podać genezę i objaśnić znaczenie najczęściej pojawiających się w tekstach związków frazeologicznych o pochodzeniu biblijnym i mitologicznym
- Wskazać w tekście staropolskim archaizmy fonetyczne, leksykalne i składniowe
- Rozpoznać w tekście synonimie, homonimie, antonimie i polisemie
- Objaśnić pojęcie stylizacji

Analiza i interpretacja tekstów kultury

Wstępne rozpoznanie i analiza:

- Określić tematykę wszystkich omawianych utworów literackich
- Podać najważniejsze cechy rodzajowe tekstów lirycznych, epickich i dramatycznych
- Objaśnić różnicę między literaturą a publicystyką oraz literaturą a retoryką
- Wskazać podstawowe cechy wszystkich omawianych gatunków literackich
- Porównać wizerunki Maryi w liryce średniowiecza, postawę podmiotu lirycznego w pieśniach i trenach J. Kochanowskiego oraz tragizm bohaterów tragedii antycznej i szekspirowskiej
- Scharakteryzować wzorce osobowe i postawy bohaterów, odwołując się do omówionych utworów literackich (asceta, postawa franciszkańska, etos rycerski, postawa stoicka i epikurejska, humanista, Sarmata, oświecony obywatel, „człowiek serca”)

Interpretacja i wartościowanie:

- Powiązać fakty literackie z istotnymi wydarzeniami historycznymi (np. upadek cesarstwa zachodniorzymskiego, chrzest Polski, odkrycia geograficzne, wynalazek druku, Wielka Rewolucja Francuska)
- Rozpoznać cechy charakterystyczne sztuki antycznej, romańskiej, gotyckiej, renesansowej, barokowej, klasycystycznej i sentymentalnej
- Opisać następujące motywy i tematy literackie, odwołując się do omówionych utworów: przemijanie, śmierć, zbrodnia i kara, władza, nieśmiertelność poety i poezji, koncepcje życia godnego i szczęśliwego, naprawa Rzeczypospolitej
- Scharakteryzować wizję świata i człowieka w Biblii, literaturze antyku, średniowiecza, renesansu, baroku, oświecenia i preromantyzmu, odwołując się do omówionych utworów literackich
- Wykorzystać podstawowe konteksty do analizy i interpretacji utworów literackich (np. kontekst biograficzny dla Trenów J. Kochanowskiego)
- Odczytać nawiązania biblijne oraz mitologiczne w omawianych utworach z literatury współczesnej
- Odczytać znaczenie podstawowych symboli w omawianych dziełach literackich

Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych:

- Ułożyć szkicowy plan oraz przygotować na jego podstawie wypowiedź ustną bądź pisemną
- Skomponować wypowiedź składającą się ze wstępu, rozwinięcia i zakończenia
- Formułować wnioski interpretacyjne oparte na samodzielnej analizie tekstu
- Zastosować czytelny podział akapitowy w pracy pisemnej
- Posługiwać się cytatami w funkcji argumentacyjnej

- Posługiwać się na ogół poprawną polszczyzną (w zakresie wymowy, fleksji, leksyki, frazeologii, składni)
- Zabrać głos w dyskusji
- Wykonać bez pomocy nauczyciela większość ćwiczeń i zadań realizowanych na zajęciach

Na ocenę dobrą uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, a ponadto:

Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji

Czytanie i słuchanie:

- Odróżnić retorykę od erystyki
- Objąsnić mechanizmy powstawania wypowiedzi ironicznej
- Rozpoznać i określić typ nadawcy i typ adresata tekstu
- Rozpoznać charakterystyczne cechy stylu i języka tekstu
- Nazwać środki językowe i określić ich funkcje w tekście
- Wskazać cechy gatunkowe tekstu

Samokształcenie i docieranie do informacji:

- Wyszukać różnorodne pozycje z literatury przedmiotu służącej realizacji zadanego tematu
- Sporządzić poprawny opis bibliograficzny książki i artykułu oraz zapisów elektronicznych
- Korzystać z różnorodnych źródeł informacji

Świadomość językowa:

- Omówić relacje pomiędzy różnymi podsystemami języka
- Przyporządkować charakterystyczne środki językowe poszczególnym funkcjom językowym
- Przedstawić pochodzenie polszczyzny
- Objąsnić pojęcie neosemantyzacji
- Wskazać niewerbalne środki komunikacji
- Wymienić podstawowe typy stylizacji

Analiza i interpretacja tekstów kultury

Wstępne rozpoznanie i analiza:

- Wymienić głównych twórców kultury (nauki, sztuki, filozofii) i ich dzieła w omawianych epokach
- Określić funkcje środków językowych zastosowanych w tekście
- Wskazać dominantę kompozycyjną i stylistyczną oraz dokonać analizy typowego dla epoki i autora utworu literackiego
- Zdefiniować tragizm, komizm i groteskę jako kategorie estetyczne, odwołując się do omówionych utworów

Interpretacja i wartościowanie:

- Wskazać związki literatury z wydarzeniami historycznymi, kulturą i sztuką oraz filozofią omawianych epok
- Porównać wzorce osobowe, kreacje bohaterów oraz wizję świata i człowieka w Biblii, antyku, średniowieczu, renesansie, baroku, oświeceniu i preromantyzmie, odwołując się do utworów literackich
- Opisać następujące motywy i toposy: jednostka wobec despotyzmu, piekło (zaświaty), wędrówka, szatan, świat jako teatr, człowiek jako boże igrzysko, odwołując się do omówionych utworów

- Opisać różne realizacje dydaktycznej funkcji literatury, odwołując się do poznanych tekstów
- Wskazać nawiązania do światopoglądu i estetyki antyku w renesansie oraz do światopoglądu i estetyki średniowiecza w baroku oraz objaśnić przyczynę ich występowania –
- Rozpoznać nawiązania do idei średniowiecza, renesansu, baroku i oświecenia w literaturze współczesnej
- Ocenić postawy bohaterów literackich

Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych

- Selekcjonować materiał, przywoływać tylko informacje istotne z punktu widzenia tematu
- Posługiwać się terminologią historyczno- i teoretycznoliteracką oraz językoznawczą
- Sformułować hipotezę badawczą w odniesieniu do tematu
- Podsumować rozważania (uogólnić wnioski wynikające z analizy i interpretacji tekstu)
- Łączyć akapity, używając wskaźników zespolenia
- Posługiwać się poprawną polszczyzną (w zakresie wymowy, fleksji, leksyki, frazeologii, składni)
- Posługiwać się stylem stosownym do sytuacji wypowiedzi
- Przestrzegać zasad etykiety językowej podczas rozmowy, dyskusji, negocjacji
- Zająć i uzasadnić stanowisko w dyskusji z odwołaniem się do utworu, cytatu, kontekstu lub wiedzy o epoce
- Aktywnie uczestniczyć w większości lekcji

Na ocenę bardzo dobrą uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, a ponadto:

Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji

Czytanie i słuchanie:

- Odróżnić prawdę od fałszu i szczerłość od kłamstwa w wypowiedzi językowej
- Scharakteryzować podstawowe chwytówerystyczne
- Odróżnić od siebie wypowiedź perswazyjną i manipulacyjną
- Zanalizować okres retoryczny jako zamkniętą całość myślowo-stylistyczną
- Wykorzystać analizowane teksty naukowe (krytyczno- i teoretycznoliterackie) i filozoficzne jako kontekst interpretacyjny dla utworów literackich

Samokształcenie i docieranie do informacji:

- Samodzielnie gromadzić i porządkować materiały z różnych źródeł dotyczące języka, literatury, filmu i innych dziedzin sztuki

Analiza i interpretacja tekstów kultury

Wstępne rozpoznanie i analiza:

- Omówić przemiany gatunkowe w obrębie dramatu i powieści
- Wskazać i opisać charakterystyczne cechy językowe i stylistyczne w tekstach literackich średniowiecza, renesansu, baroku, oświecenia i preromantyzmu
- Rozpoznać nawiązania do poetyki renesansu, baroku i oświecenia w literaturze współczesnej
- Wskazać elementy parodii, pastiszu i trawestacji w dziele literackim oraz określić ich funkcje

Interpretacja i wartościowanie:

- Porównać sposoby realizacji tego samego motywu (toposu) w dwóch tekstach literackich
- Zinterpretować dzieło literackie w samodzielnie dobranym kontekście (np. filozoficznym, historycznym, historycznoliterackim, kulturowym)
- Objaśnić sposoby i mechanizmy reinterpretacji toposów, mitów i symboli literatury wcześniejszych epok w tekstach współczesnych
- Dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła literackiego, posługując się biegle terminologią historyczno- i teoretycznoliteracką
- Rozpoznać i odczytać przenośne znaczenia dzieła (metaforyczne, symboliczne, alegoryczne, paraboliczne)
- Dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła sztuki, ze wskazaniem funkcji środków wyrazu specyficznych dla danej dziedziny sztuki
- Dostrzec zależności między tekstem literackim a innymi tekstami kultury

Tworzenie własnych wypowiedzi ustnych i pisemnych

- Podporządkować kompozycję wypowiedzi własnemu zamysłowi interpretacyjnemu
- Skutecznie unikać szablonów i schematów językowych
- Posługiwać się bogatym słownictwem i urozmaiconą składnią
- Posługiwać się bogatą terminologią (unikając pseudonaukowości) – Posługiwać się stylem stosownym do sytuacji, komunikatywnym, o wyraźnych cechach indywidualnych
- Funkcjonalnie wykorzystywać pozawerbalne środki komunikacji (mowa ciała, intonacja, ton głosu) w wypowiedzi ustnej

INNE USTALENIA

1. Uczeń może skorzystać z możliwości poprawienia oceny niedostatecznej otrzymanej ze sprawdzianu w ciągu tygodnia od poznania oceny.
2. Jeśli uczeń nie odda w wyznaczonym terminie pisemnej pracy domowej, nie przedstawi w wyznaczonym terminie innej formy pracy (np. referatu, prezentacji), otrzymuje ocenę niedostateczną. Oceny tej nie może poprawić. Zasada ta dotyczy także uczniów nieobecnych (wyjątkiem są uzasadnione przypadki np. choroba ucznia) tego dnia w szkole lub zwalniających się wcześniej z lekcji. Prace oddaje się na pierwszej lekcji języka polskiego w danym terminie lub o godzinie wskazanej przez nauczyciela.
3. Nie ma możliwości poprawy oceny niedostatecznej uzyskanej za inne formy sprawdzania wiedzy i umiejętności ucznia (np. za znajomość lektury).
4. Każda ocena niedostateczna może być poprawiana tylko jeden raz.
5. Wcześniej ustalone terminy prac pisemnych nie ulegają zmianie.
6. Jeśli uczeń jest nieobecny z przyczyn usprawiedliwionych na kartkówce z lektury, sprawdzianie, teście czytania ze zrozumieniem lub na pracy klasowej jego obowiązkiem jest przystąpienie do nich w terminie wyznaczonym przez nauczyciela. Ustalenie terminu

zaliczania sprawdzianu ma miejsce bezpośrednio po powrocie ucznia do szkoły
W przypadku niestawienia się ucznia w drugim terminie otrzymuje on za daną partię materiału ocenę niedostateczną, bez możliwości poprawy.

7. Uczeń, który był nieobecny na sprawdzianie, zapowiedzianym teście lub na pracy klasowej zalicza daną partię materiału w drugim terminie i nie ma już możliwości przystąpienia do poprawy.

8. Dopuszczalna jest możliwość dwukrotnego w ciągu półroczu niewykonania zadania domowego (nie dotyczy to jednak wypracowań domowych) lub nieprzygotowania się do zajęć z bieżących wiadomości (nie dotyczy to znajomości treści i przygotowania zagadnień do zadanej lektury). Obowiązkiem ucznia jest zgłoszenie tego faktu przed rozpoczęciem lekcji; informacja o braku przygotowania zostaje odnotowana w dzienniku.

9. Uczeń jest zobowiązany do noszenia podręcznika, zeszytu, lektury na lekcje. Ich brak może skutkować oceną niedostateczną.

10. Po dłuższej nieobecności uczeń ma prawo nie być oceniany przez dwie kolejne lekcje.

11. Częstkową ocenę celującą może otrzymać uczeń, który:

- oryginalnie ujmuje temat;
- indywidualnie prezentuje zagadnienia;
- przedstawia dojrzałą interpretację;
- posługuje się szczególnie bogatym słownictwem;
- uczestniczy z sukcesem w olimpiadach przedmiotowych lub konkursach recytatorskich.

12. Niesamodzielna praca ucznia (w części lub całości) oceniana jest jako niedostateczna i nie podlega poprawie. Próby porozumiewania się w czasie trwania pracy pisemnej na lekcji, nieoddanie tej pracy w wyznaczonym czasie, mogą skutkować obniżeniem oceny o stopień.

13. Znaczenie ocen cząstkowych jest zróżnicowane. Najwyższą rangę mają oceny uzyskane za prace, co do których nie mamy wątpliwości, że są samodzielne - (za prace klasowe, sprawdziany, testy), niższą – za przygotowane w domu wypowiedzi ustne i prace pisemne oraz za kartkówki, oceny za pracę w zespołach i za zaangażowanie. Ocena semestralna i końcowa nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych.

14. Nauczyciel przechowuje prace pisemne przynajmniej do końca roku szkolnego.

15. Nieobecności nie zwalniają z odpowiedzialności bycia przygotowanym do zajęć (prócz przypadków wyraźnie uzasadnionych, usprawiedliwionych – decyduje o tym nauczyciel).

16. Zadania domowe w zeszycie nie zawsze są oceniane, ale ich brak oceniany jest oceną niedostateczną. Podobnie jak brak zeszytu, w którym miało być zadanie domowe.

17. W trzeciej klasie pod koniec każdego miesiąca może odbyć się sprawdzian wiadomości z kolejnej epoki literackiej i odpowiednich lektur w formie określonej przez nauczyciela.

Warunki poprawy oceny proponowanej przez nauczyciela

1. Nauczyciel jest zobowiązany poinformować ucznia o przewidywanej ocenie klasyfikacyjnej/półrocznej/rocznej, na co najmniej tydzień przed klasyfikacyjnym półrocznym/rocznym posiedzeniem rady pedagogicznej, a o przewidywanej ocenie niedostatecznej, na co najmniej 15 dni roboczych przed klasyfikacyjnym/półrocznym/rocznym posiedzeniem rady pedagogicznej.

2. Nieobecność ucznia na lekcji, na której podawano przewidywane oceny klasyfikacyjne półroczne/roczne nakłada na ucznia obowiązek skontaktowania się z nauczycielem w celu poznania przewidywanej oceny. Niedopełnienie tego obowiązku przez ucznia oznacza brak możliwości poprawy przewidywanej oceny z zajęć edukacyjnych.

3. Uczeń może uzyskać wyższą ocenę semestralną niż przewidywana przez nauczyciela, jeśli oceny uzyskane przez niego w trakcie półrocza nie wskazują jednoznacznie oceny półrocznej/rocznej. W takim przypadku nauczyciel określa formę i zakres poprawy. Nauczyciel może wymagać zaliczenia całości lub części materiału realizowanego w danym półroczu na wyższą ocenę. Nauczyciel wyznacza termin poprawy, jednak nie może on być późniejszy niż trzy dni przed ostateczną datą wystawienia ocen półrocznych/rocznych.

4. Aby ubiegać się o ocenę wyższą niż przewidywana, uczeń spełnia następujące warunki:

- a. uczeń skorzystał z wszystkich oferowanych przez nauczyciela form poprawy;
- b. przedstawia uzupełniony zeszyt przedmiotowy
- c. uzupełnił wszystkie zaległe prace
- d. przystąpił w terminie do wszystkich sprawdzianów przewidzianych przez nauczyciela i uzyskał z nich co najmniej taką ocenę, na jaką chce podwyższyć ocenę półroczną/roczną,
- e. ma usprawiedliwione wszystkie nieobecności na zajęciach,

UWAGA: Jeśli uczeń uzyskał na półrocze ocenę niedostateczną, ma obowiązek w drugim półroczu zaliczyć nieopanowane partie materiału po wcześniejszym uzgodnieniu z nauczycielem.

ZASADY PRZEPROWADZENIA EGZAMINU SPRAWDZAJĄCEGO

1. Ustalona przez nauczyciela roczna ocena klasyfikacyjna może być zmieniona w wyniku egzaminu sprawdzającego.
2. Uczeń może ubiegać się o egzamin sprawdzający tylko wtedy, jeżeli ustalona przez nauczyciela ocena, o której mowa w pkt. 1, jest jego zdaniem lub zdaniem jego rodziców zaniżona oraz po spełnieniu wszystkich podanych poniżej warunków.
 - a. uczeń nie może mieć nieusprawiedliwionych nieobecności z przedmiotu w czasie, którego dotyczy ocenianie;
 - b. minimalna frekwencja ucznia na zajęciach musi wynosić 80% w okresie od 1 września do terminu wystawienia proponowanych ocen klasyfikacyjnych (z wyjątkiem długotrwałej choroby);
 - c. uczeń skorzystał z wszystkich oferowanych przez nauczyciela form poprawy;
 - d. uczeń może wnioskować o podwyższenie oceny o jeden stopień w stosunku do proponowanej przez nauczyciela.
3. O egzamin sprawdzający może ubiegać się uczeń lub w jego imieniu rodzice/opiekunowie prawni w formie pisemnej zgłoszonej do dyrektora w terminie określonym w harmonogramie klasyfikacji. Uczeń ma obowiązek określić, o jaki stopień zabiega.
4. Dyrektor szkoły decyduje o dopuszczeniu ucznia do egzaminu sprawdzającego po zweryfikowaniu, czy uczeń spełnił wszystkie warunki, o których mowa w pkt. 2. oraz po konsultacji z nauczycielem przedmiotu lub wychowawcą klasy.
5. Termin egzaminu sprawdzającego wyznacza dyrektor szkoły.
6. Egzamin sprawdzający przeprowadza komisja powołana przez dyrektora szkoły, w skład której wchodzi:
 - a. dyrektor szkoły lub wicedyrektor jako przewodniczący komisji
 - b. nauczyciel języka polskiego jako egzaminator
 - c. nauczyciel prowadzący taki sam lub pokrewny przedmiot jako członek komisji.
7. W egzaminie sprawdzającym może uczestniczyć bez prawa głosu jedna z osób wymienionych poniżej:
 - a. wychowawca klasy
 - b. pedagog szkolny
 - c. doradca metodyczny
 - d. przedstawiciel Rady Rodziców
8. Nauczyciel, o którym mowa w pkt. 6 podpunkt b może być zwolniony z udziału w pracy komisji na własną prośbę lub w innych uzasadnionych przypadkach. W takim

przypadku dyrektor powołuje jako osobę egzaminującą innego nauczyciela tego samego przedmiotu.

9. Egzamin sprawdzający składa się z części pisemnej i ustnej.
10. Pytania egzaminacyjne obejmujące zakres wiedzy i umiejętności z całego roku szkolnego proponuje egzaminator, a zatwierdza przewodniczący komisji w porozumieniu z członkiem komisji. Stopień trudności musi odpowiadać kryteriom ocen określonym w przedmiotowym systemie oceniania.
11. Komisja na podstawie przeprowadzonego egzaminu sprawdzającego podwyższa ocenę w przypadku pozytywnego wyniku egzaminu albo pozostawia ocenę ustaloną przez nauczyciela w przypadku wyniku negatywnego.
12. Wystawiona w wyniku egzaminu sprawdzającego jest ostateczna.
13. Uczeń, który z ważnych przyczyn losowych nie przystąpił do egzaminu sprawdzającego w wyznaczonym terminie, może przystąpić do niego w dodatkowym terminie wyznaczonym przez dyrektora szkoły.
14. Z przeprowadzonego egzaminu sporządza się protokół zawierający następujące informacje: skład osobowy komisji, termin egzaminu, treść pytań egzaminacyjnych, wynik egzaminu oraz ocenę ustaloną przez komisję.